Zbabělost (v právu vojenském).

I. Pojem.

Zbabělosti ve vojenské službě dopouští se ona osoba válčící strany, která potíranému vnějšímu či vnitřnímu nepříteli z obavy o svou vlastní bezpečnost neklade odpor v takovém stupni, jaký by dle své služební povinnosti měla a jakého je schopna, či která proti své povinnosti snaží se ujíti osobnímu nebezpečí, neb i pouze slovy či znameními projevuje smýšlení, jež je schopno vzbuditi u jiných ochablost. Zbabělost náleží mezi vojenské delikty, kterými se porušují vojenské služební a stavovské povinnosti; 8. hlavní oddíl voj. tr. z. obsahuje v §§ 243—260 bližší ustanovení ohledně tohoto trestního skutku. Tento delikt trestá se buď jako zločin či jako přečin. Voj. tr. z. vypočítává 9 případů, jež se trestají jako zločin zbabělosti těžkými tresty.

II. Zločinu zbabělství se dopouští:

1. Velitel opevněného místa, přístavu neb oddílu vojska, loďstva, eskadrony, lodní divise, soulodí neb jedné či více válečných lodí:

a) opustí-li opevněné místo či vzdá-li se, aniž kladl dříve nejkrajnější neb pokud možno nejsilnější odpor (§§ 244, 245, 247 voj. tr. z.). Trest: smrt zastřelením;

b) ustoupí-li před nepřítelem a mohl-li své válečné posice hájit po případě obhájit (§ 246 tr. z. voj.);

c) opomene-li zabezpečiti obchodní lodě. V případě *b)* a *c)* jest trest: 1—10 let těžkého žaláře, při zvláště přitěžujících okolnostech dokonce i smrt zastřelením (§ 248 tr. z. voj.).

2. Celá oddělení vojska nebo celé lodní posádky:

a) jestliže proti vůli svého velitele, nekladše odporu, jak bylo jejich povinností, opustí pevné místo, lodi či jiné stanoviště, dají se bez potřeby zajmouti, neb

b) jestliže projevením své zbabělosti přinutí velitele k ústupu neb kapitulaci před nepřítelem (§ 250 tr. z. voj.). Trest: Smrt zastřelením, stihající původce a důstojníky, na něž padá vina a každého desátého dle mzdy, dále ztráta praporu, zařadění v jiné pluky a přesazení na jiné lodi.

3. Jednotlivé vojenské osoby dopouštějí se tohoto zločinu

a) bázlivým opuštěním děla a náboje,

b) vzdáním se s dělem bez nejkrajnější nutnosti, opuštěním potahu neb vůbec věci jemu pro potřebu válčícího vojska svěřené,

c) útěkem z boje, odhozením zbraně, uschováním se neb úmyslným zůstáním po zadu (§ 251 tr. z. voj.). Trest: smrt zastřelením;

d) zločinu toho dále se dopouští, kdo se snaží vyvléci se pod ničemnou záminkou nařízenému postupu proti nepříteli (§ 253 tr. z. voj.). Trest: 6 měsíců — 5 let těžkého žaláře.

4. Projevení bázlivosti trestá se jako zločin, jestliže takové bázlivé nebo nebezpečné řeči

a) se vedou v opevněném, nepřítelem obléhaném místě;

b) na válečné lodi, bojující právě s nepřítelem neb i před započetím boje;

c) jestliže někdo jest přistižen, an chce bez rozkazu velitelova spustiti prapor a konečně

d) jsou-li to projevy, jež jsou schopny vzbuditi kolem rychle se rozmáhající zbabělost (§ 254 tr. z. voj.). Trest: při velikém nebezpečenství

má býti zločinec na místě utracen — jinak odsouzen buď právem stanným či válečným k smrti zastřelením, v případě *d*) však jen tehdy, jestliže zbabělost jím spůsobená v řadech mužstva přivodila útěk nebo vzdání se (§ 255); ve všech ostatních případech: žalář od 6 měsíců do 5 let; důstojníci ovšem jsou spolu zbaveni i hodnosti (§ 256 vojen. trest. zák.).

5. Každý představený, jenž opomene v případech, kde jest okamžité nebezpečí, že mužstvo odepře bojovat proti nepříteli neb že dá se na útěk, vinníka utratiti neb útěku zameziti. Trest: 6měsíční až 5letý žalář (§ 252 tr. z. voj.).

III. Přečinu zbabělství se dopouští:

1. kdo projevuje bázeň, aniž by u ostatních tím byly vyluzeny škodlivé následky a aniž by projev ten mohl za panující doby a okolností přivoditi opravdové nebezpečí; trest: těžký žalář tří až šestiměsíční a dle osobního postavení vinníkova i degradace a propuštění (§ 258 trest. zák. voj.).

2. Kdo rozšiřuje nepříznivé zprávy o průběhu války neb o úspěších neb přesile nepřátelského vojska, čímž může mezi vojskem povstati bázeň. Trest: Je-li již zaujmuta posice proti nepříteli neb postupuje-li se proti němu, vyměřuje se trest dle ustanovení §§ 255 (trest smrti) a 256 (šestiměsíční až pětiletý žalář), jinak však dle § 258 (vězení 3—6měsíční) (§ 259 tr. z. voj.).

IV. § 260 jedná o zvláštním případě zbabělosti, jenž jeví se příbuzným se zločinem vyzvědačství. Dopustil-li se totiž kdo jednání dříve vylíčených v dorozumění s nepřítelem neb s úmyslem, přestoupiti do jeho služeb, podporovati jeho podniky neb vůbec s jinakým zrádným úmyslem, používá se při vyměření trestu ustanovení §§ 191, 327 a 334 tr. z. voj. (trest smrti, event. těžký žalář od 10—20 let).

V. Ustanovení služebního řádu:

Důstojníci a poddůstojníci musí přítrž učiniti všem nepořádkům v boji a povstává-li kolísání, mají upokojovati a povzbuzovati a příkladem osobní zmužilosti a vytrvalosti, dle okolností i povzbuzujícími slovy neb bezohledným použitím násilných prostředků na své podřízené působiti, aby statečně a vytrvale tak dlouho dále bojovali, až by byl dosažen účel boje neb aspoň dle lidských sil stalo se vše možné k jeho dosažení. Kdo v rozhodných okamžicích pronáší zbabělé řeči, zahazuje zbraň nebo náboj, odpírá poslušnost, o své vůli se hledí vzdáliti boje neb drancuje, má býti k odstrašujícímu příkladu bezodkladně utracen buď velitelem vojenského oddělení neb samotným představeným, jenž zakročil či na jeho rozkaz a to vždy přímo před ostatním mužstvem. Kdo byl nucen použíti těchto mimořádných opatření, má o tom učiniti jak možno nejdřív udání u nejbližšího představeného vojenského velitelství (§§ 6 a 63.).

Zboření budov.

I. Příslušnost soudní.

Jestliže nějakému pozemku hrozila se sousedního pozemku škoda možným sesutím, mohl dle práva římského vlastník ohroženého pozemku žádati na vlastníku hrozícího pozemku kauci slibem pojištěnou, že mu eventuelní škodu nahradí (cautio dammi infecti). Nebyla-li pak mu tato jistota (kauce) dána, udílel mu pretor missionem in possessionem (ex primo decreto) hrozícího pozemku a to nejprve za účelem pouhého opatrování